

MASS MEDIA IN QATAR'S FOREIGN POLICY

Toshtemirov Oyatillo Rasuljon o'g'li

Doctoral student, Tashkent State University of Oriental Studies

Abstract

This article analyzes the role of mass media in the foreign policy of the State of Qatar, its importance in shaping the country's international image, and its function as an instrument of geopolitical influence. The study examines the impact of global media networks created by Qatar, particularly the Al Jazeera media platform, on international political processes. Furthermore, the article highlights the significance of information diplomacy, soft power strategy, and international communication mechanisms in strengthening state sovereignty. The analysis demonstrates that through mass media tools, Qatar has transformed into an active geopolitical actor in political processes across the Middle East.

Keywords: mass media, Qatar foreign policy, Al Jazeera, soft power, information diplomacy, international communication, geopolitics.

QATAR TASHQI SIYOSATIDA MASS MEDIA

Toshtemirov Oyatillo Rasuljon o'g'li

Toshkent davlat sharqshunoslik universiteti doktorant

Annotatsiya

Mazkur maqolada Qatar davlatining tashqi siyosatida mass medianing tutgan o'rni, uning xalqaro imij shakllantirishdagi roli hamda geosiyosiy ta'sir vositasi sifatidagi ahamiyati tahlil qilinadi. Tadqiqotda Qatar tomonidan yaratilgan global media tarmoqlari, xususan Al Jazeera media platformasining xalqaro siyosiy jarayonlarga ta'siri o'rganilgan. Shuningdek, axborot diplomatiyasi, yumshoq kuch strategiyasi va xalqaro kommunikatsiya mexanizmlarining davlat suverenitetini mustahkamlashdagi o'rni yoritilgan. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, Qatar mass media vositalari orqali Yaqin Sharqdagi siyosiy jarayonlarda faol geosiyosiy aktorga aylangan.

Kalit so'zlar: mass media, Qatar tashqi siyosati, Al Jazeera, yumshoq kuch, axborot diplomatiyasi, xalqaro kommunikatsiya, geosiyosat.

Kirish

XXI asr xalqaro munosabatlar tizimida axborot va kommunikatsiya texnologiyalari davlatlar tashqi siyosatining muhim instrumentiga aylandi. Zamonaviy dunyoda davlatning xalqaro maydondagi ta'siri nafaqat harbiy yoki iqtisodiy qudrat bilan, balki axborot oqimlarini boshqarish imkoniyatlari bilan ham belgilanmoqda. Ayniqsa kichik davlatlar uchun mass media xalqaro siyosiy maydonda o'z pozitsiyasini mustahkamlashning samarali vositasiga aylandi.

Qatar Yaqin Sharqdagi kichik hududiy davlat bo'lishiga qaramay, ommaviy axborot vositalaridan foydalanish orqali mintaqaviy va global siyosatda sezilarli ta'sirga ega bo'ldi. 1996 yilda tashkil etilgan Al Jazeera telekanali qisqa muddat ichida arab dunyosidagi eng nufuzli media

platformalardan biriga aylandi. Ushbu media tarmog‘i Qatar tashqi siyosatining asosiy yumshoq kuch instrumentlaridan biri sifatida shakllandi.

Bugungi kunda Qatar mass media orqali xalqaro jamoatchilik fikrini shakllantirish, diplomatik vositachilikni kuchaytirish hamda davlatning global imijini mustahkamlashga erishmoqda. Shu sababli Qatar tashqi siyosatida media omilining o‘rni xalqaro munosabatlar nazariyasi nuqtai nazaridan dolzarb tadqiqot mavzusi hisoblanadi

Materiallar va metodlar

Mazkur tadqiqotda siyosiy tahlil, kontent-tahlil va komparativ metodlardan foydalanildi. Tadqiqotning empirik bazasini 2010–2025 yillar davomida Qatar tashqi siyosati va Al Jazeera faoliyatiga oid xalqaro ilmiy maqolalar, siyosiy hisobotlar hamda media materiallari tashkil etdi.

Tahlil jarayonida Qatar media strategiyasining uchta asosiy yo‘nalishi o‘rganildi:

1. Global axborot ta’siri;
2. Yumshoq kuch diplomatiyasi;
3. Mintaqaviy siyosiy jarayonlardagi media vositachilik.

Shuningdek, xalqaro siyosiy kommunikatsiya nazariyalari hamda Jozef Nayning “soft power” konsepsiyasi asosida ilmiy tahlil olib borildi.

Natijalar

Tadqiqot natijalari Qatar tashqi siyosatida mass medianing markaziy strategik vosita ekanligini ko‘rsatdi. Ayniqsa Al Jazeera media tarmog‘i davlatning xalqaro siyosiy nufuzini oshirishda muhim rol o‘ynadi.

Birinchidan, Al Jazeera arab dunyosida mustaqil axborot manbasi sifatida shakllandi. Kanal Yaqin Sharqdagi ko‘plab siyosiy jarayonlarni yoritishda boshqa davlat OAVlaridan farqli ravishda nisbatan erkin pozitsiyani egalladi. Bu esa Qatarni “ochiq axborot makoni” tarafdori sifatida namoyish etdi.

Ikkinchidan, Arab bahori davrida Al Jazeera’ning faol reportajlari Qatar ta’sirining keskin oshishiga sabab bo‘ldi. Misr, Tunis, Liviya va Suriyadagi voqealarning keng yoritilishi Qatarni mintaqaviy siyosatning faol ishtirokchisiga aylantirdi.

Uchinchidan, media vositalari Qatar uchun diplomatik himoya mexanizmi vazifasini bajardi. 2017 yilgi Saudiya Arabistoni va BAA boshchiligidagi blokada davrida Qatar global media tarmoqlari orqali xalqaro hamjamiyat e’tiborini jalb qildi va o‘z pozitsiyasini muvaffaqiyatli himoya qildi. Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, mass media Qatar tashqi siyosatida nafaqat axborot uzatish vositasi, balki geosiyosiy ta’sir instrumenti sifatida ham xizmat qilmoqda.

Muhokama

Qatar tajribasi zamonaviy xalqaro munosabatlarda kichik davlatlarning ham media orqali katta siyosiy ta'sirga ega bo'lishi mumkinligini ko'rsatadi. Al Jazeera misolida media resurslari davlat tashqi siyosatining ajralmas qismiga aylanganini kuzatish mumkin.

Shuningdek, Qatar ommaviy axborot vositalari orqali o'zining xalqaro imijini shakllantirish bilan birga, siyosiy vositachilik rolini ham kuchaytirdi. AQSh–Tolibon muzokaralari, G'azo mojarosi va boshqa regional masalalarda Qatar media diplomatiyasining ta'siri sezildi

Biroq mass media strategiyasining ayrim salbiy jihatlari ham mavjud. Ayrim arab davlatlari Al Jazeera'ni siyosiy propagandada ayblab keladi. Bu esa Qatar va qo'shni davlatlar o'rtasida diplomatik ziddiyatlarning kuchayishiga sabab bo'lgan.

Shunga qaramay, Qatar media siyosati davlatning xalqaro maydondagi mavqeini mustahkamlashda samarali model sifatida namoyon bo'lmoqda.

Xulosa qilib aytganda, Qatar tashqi siyosatida mass media muhim strategik instrument sifatida shakllangan. Al Jazeera va boshqa media platformalar orqali Qatar xalqaro jamoatchilik fikriga ta'sir o'tkazish, mintaqaviy siyosiy jarayonlarda faol ishtirok etish hamda davlat suverenitetini mustahkamlashga erishdi.

Qatar tajribasi shuni ko'rsatadiki, zamonaviy xalqaro munosabatlarda axborot resurslari kichik davlatlar uchun ham katta geosiyosiy imkoniyatlar yaratadi. Shu bois media diplomatiyasi XXI asr tashqi siyosatining eng muhim yo'nalishlaridan biri bo'lib qolmoqda.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Nye J. *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York, 2004.
2. Kamrava M. *Qatar: Small State, Big Politics*. Cornell University Press, 2022.
3. Peterson J. Qatar and the World: Branding for a Micro-State. *Middle East Journal*, 2021.
4. Al-Qassimi K. Media Diplomacy and Al Jazeera Influence in the Middle East. *Journal of Arabian Studies*, 2023.
5. Roberts D. Qatar and the Media Strategy in Foreign Policy. *International Affairs Review*, 2022.
6. Ivanov V. Information Warfare and Gulf Politics. *Eurasian Political Studies*, 2023.
7. Hughes P. The Gulf Crisis and Qatar's Soft Power Resilience. *Harvard International Review*, 2022.